

ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ
ਖੇਤੀਬਾੜੀ (ਲਿਖਤੀ)

ਕੁੱਲ ਸਮਾਂ : $2\frac{1}{2}$ ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 50

*****

ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ :

ਭਾਗ - I

1.	(ੳ) ਇਫਕੋ	2 ਅੰਕ
2.	(ੳ) ਕਣਕ	2 ਅੰਕ
3.	(ੳ) ਸਫੈਦਾ ਅਤੇ ਪਾਪਲਰ	2 ਅੰਕ
4.	(ਸ) ਮੁਰਗੀ ਪਾਲਣ	2 ਅੰਕ

ਭਾਗ - II

5.	ਸਤੰਬਰ	2 ਅੰਕ
6.	ਗਾਜਰ	2 ਅੰਕ
7.	ਝੋਨੇ	2 ਅੰਕ
8.	ਮੱਧਰੇ	2 ਅੰਕ

ਭਾਗ - III

9.	ਗਲਤ	2 ਅੰਕ
10.	ਸਹੀ	2 ਅੰਕ
11.	ਗਲਤ	2 ਅੰਕ
12.	ਸਹੀ	2 ਅੰਕ

ਭਾਗ - IV

13.	(ii)	2 ਅੰਕ
14.	(iii)	2 ਅੰਕ
15.	(i)	2 ਅੰਕ

ਭਾਗ - V

16.	ਇੱਕ ਕੰਮ ਲਿਖਣ ਦੇ 1 ਅੰਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਕੰਮ ਲਿਖਣ ਤੇ 3 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ । ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਭ ਲਿਖਣ ਦੇ $1\frac{1}{2}$ ਅੰਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੋ ਲਾਭ ਲਿਖਣ ਤੇ 3 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ।	3 ਅੰਕ
17.	ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਤੇ 3 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ । ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਬਜ਼ੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖਣ ਦੇ 1 ਅੰਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਿਖਣ ਤੇ 3 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ।	3 ਅੰਕ
18.	ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਤੇ 3 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ । ਜਾਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਤੇ 3 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ।	3 ਅੰਕ
19.	ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਤੇ 3 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ । ਜਾਂ ਇੱਕ ਗੁਣ ਲਿਖਣ ਦੇ 1 ਅੰਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਲਿਖਣ ਤੇ 3 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ।	3 ਅੰਕ

ਭਾਗ - VI

20.	ਇੱਕ ਗੱਲ ਲਿਖਣ ਦੇ 1 ਅੰਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖਣ ਤੇ 4 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ । ਜਾਂ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕ ਲਿਖਣ ਦੇ 1 ਅੰਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਾਰ ਤਕਨੀਕਾਂ ਲਿਖਣ ਤੇ 4 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ।	4 ਅੰਕ
21.	ਇੱਕ ਲੱਛਣ ਲਿਖਣ ਦੇ 1 ਅੰਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਾਰ ਲੱਛਣ ਲਿਖਣ ਤੇ 4 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ । ਜਾਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਤੇ 4 ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ।	4 ਅੰਕ

*****

Roll No.....
Total No. of Questions: 21]

35-H/A

[Total No. of Printed Pages: 6

X

AGRICULTURE (Theory)

(For Hearing Impaired / Mentally Retarded / Visually Impaired candidates)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Morning Session)

(Punjabi Version)

Time Allowed: 2 $\frac{1}{2}$ hours

Maximum Marks: 50

ਨੋਟ :

- (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਡ/ਪੇਪਰ ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ 35-H/A ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ ਸਹਿਤ 26 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ । ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਹੀ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਲਿਖਿਆ ਉੱਤਰ ਨਾ ਕੱਟੋ ।
- (v) ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਲਗਾ ਦਿਉ ।

ਭਾਗ - I

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

1. ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਸਭ ਵੱਡਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਅਦਾਰਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

(ੳ) ਇਫਕੋ (IFFCO)	(ਅ) ਕ੍ਰਿਭਕੋ (KRIBHCO)	
(ੲ) ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਲਿਮਿਟਡ (NFL)	(ਸ) ਮਾਰਕਫੈਡ (MARKFED)	2
2. ਗੁੱਲੀ ਡੰਡਾ ਨਦੀਨ ਕਿਹੜੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਉੱਗਦਾ ਹੈ ?

(ੳ) ਕਣਕ	(ਅ) ਝੋਨਾ	
(ੲ) ਨਰਮਾ	(ਸ) ਮੱਕੀ	2
3. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

(ੳ) ਸਫੈਦਾ ਅਤੇ ਪਾਪਲਰ	(ਅ) ਪਿੱਪਲ ਅਤੇ ਬੋਹੜ	
(ੲ) ਜੰਡ ਅਤੇ ਕਿੱਕਰ	(ਸ) ਸੁਖਚੈਨ ਅਤੇ ਸਾਗਵਾਨ	2
4. ਆਂਡੇ ਅਤੇ ਮਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਾ ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(ੳ) ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ	(ਅ) ਮਧੂ ਮੱਖੀ ਪਾਲਣ	
(ੲ) ਖੁੰਬਾਂ ਉਗਾਉਣਾ	(ਸ) ਮੁਰਗੀ ਪਾਲਣ	2

ਭਾਗ - II

ਬਰੈਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣ ਕੇ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

5. ਪੀ. ਏ. ਯੂ. ਵੱਲੋਂ ਹਾੜੀ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲੇ ..... ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । (ਸਤੰਬਰ / ਮਾਰਚ) 2
6. .... ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਬੀਜਾਈ ਕਰਕੇ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । (ਗਾਜਰ / ਪਿਆਜ਼) 2
7. ਚਾਵਲ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ..... ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ । (ਮੱਕੀ / ਝੋਨੇ) 2
8. ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ..... ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਮੈਕਸੀਕਨ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬੀਜਣ ਨਾਲ ਆਈ ਸੀ । (ਲੰਬੇ / ਮੱਧਰੇ) 2

ਭਾਗ - III

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦੱਸੋ :

9. ਫਲੀਦਾਰ ਫਸਲਾਂ ਹਵਾ ਵਿਚਲੀ ਫਾਸਫੋਰਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । 2
10. ਅਲਫੈਜੋ ਅੰਬ ਦੀ ਉੱਨਤ ਕਿਸਮ ਹੈ । 2
11. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਆਈ । 2
12. ਪੀ. ਏ. ਯੂ. ਦੂਤ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ । 2

ਭਾਗ - IV

ਕਾਲਮ 1 ਦਾ ਕਾਲਮ 2 ਨਾਲ ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ :

ਕਾਲਮ 1		ਕਾਲਮ 2	
13. ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਅਧੀਨ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ	(i)	ਉੱਲੂ, ਬਾਜ਼, ਇੱਲਾਂ ਅਤੇ ਉਕਾਬ	2
14. ਪੱਤੇ ਝਾੜਨ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ	(ii)	ਵੈਟਨਰੀ ਅਫਸਰ	2
15. ਚੂਹੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਮਿੱਤਰ ਪੰਛੀ	(iii)	ਪੱਤਝੜੀ ਰੁੱਖ	2

ਭਾਗ - V

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ ਇੱਕ-ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

16. ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ? 3
ਜਾਂ
17. ਲੇਜ਼ਰ ਲੈਵਲਰ (ਕੰਪਿਊਟਰ ਕਰਾਰੇ) ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਪੱਧਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ ? 3
ਕਣਕ ਦੀ ਬੀਜਾਈ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 3
ਜਾਂ
18. ਪਨੀਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਉਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਦੀ ਰੁੱਤ ਦੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ । 3
ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਬੰਨਿਆਂ ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਰਖਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ? 3
ਜਾਂ
19. ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀ ਹੈ ? 3
ਹਲਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? 3
ਜਾਂ
- ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਜੱਦੀ-ਪੁਸ਼ਤੀ ਗੁਣ ਲਿਖੋ । 3

ਭਾਗ - VI

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

20. ਫਲਾਂ ਦੀ ਤੁੜਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? 4
ਜਾਂ
21. ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੋਈ ਚਾਰ ਕਫਾਇਤੀ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ । 4
ਚੱਕੀਰਾਹੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਲੱਛਣ ਲਿਖੋ । 4
ਜਾਂ
- ਇਕਨਾਮਿਕ ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 4

(Hindi Version)

नोट :

- (i) अपनी उत्तर पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर कोड वाले खाने में 35-H/A अवश्य लिखें ।
- (ii) उत्तर पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 26 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं ।
- (iii) उत्तर पुस्तिका में खाली छोड़े गये पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किये गये प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जाएगा ।
- (iv) कोई अतिरिक्त शीट नहीं मिलेगी । इस लिए उत्तर ही लिखें और लिखा हुआ उत्तर न काटें ।
- (v) प्रत्येक प्रश्न का उत्तर समाप्त हो जाने के पश्चात् एक लाइन लगा दें

भाग -

निम्न बहु-विकल्प (Multiple-choice) प्रश्नों के सही उत्तर चुनें :

1. खाद के क्षेत्र में विश्व का सबसे बड़ा सहकारी आदारा कौन सा है ?

(क) इफको (IFFCO)	(ख) कृभको (KRIBHCO)	
(ग) राष्ट्रीय खाद निगम (NFL)	(घ) मार्कफेड (MARKFED)	2
2. गुल्ली डंडा खरपतवार किस फसल में उगता है ?

(क) गेहूँ	(ख) धान	
(ग) नरमा	(घ) मक्की	2
3. पंजाब में व्यापारिक स्तर पर किन वृक्षों की खेती की जाती है ?

(क) सफेदा और पोपलर	(ख) पीपल और बरगद	
(ग) जंड (खेजड़ी) और कीकर	(घ) सुखचैन और सागवान	2
4. अंडे और मांस प्राप्त करने के लिए कौन सा सहायक धंदा अपनाया जाता है ?

(क) पशु पालन	(ख) मधु मक्खी पालन	
(ग) खुम्ब उत्पादन	(घ) मुर्गी पालन	2

भाग -

ब्रैकेट में से सही शब्द चुन कर रिक्त स्थान भरें :

5. पी. ए. यू. की ओर से आषाढी के किसान मेले ..... महीने में करवाए जाते हैं। (सितम्बर / मार्च) 2
6. .... को सीधी बुआई करके बोया जाता है। (गाजर / प्याज) 2
7. चावल उद्योग के लिए कच्चा माल ..... से मिलता है। (मक्की / धान) 2
8. हरित क्रांति ..... कद की मैक्सिकन गेहूँ की किस्मों बोने से आई थी। (लंबे / बौने) 2

भाग -

निम्न कथनों में से ठीक अथवा गलत बताएं :

9. फलीदार फसलें वायु में उपस्थित फॉस्फोरस को भूमि में एकत्र कर देती हैं। 2

10. अल्फांजो आम की उन्नत किस्म है। 2
11. भारत में हरित क्रांति दूध उत्पादन में बढ़ोतरी के कारण आई। 2
12. पी. ए. यू. दूत मोबाइल फ़ोन और इंटरनेट द्वारा कृषि विशेषज्ञ और किसानों के बीच पुल का काम करते हैं। 2

भाग - IV

कालम '1' का कालम '2' से सही मिलान करो :

कालम '1'		कालम '2'	
13. पशुपालन विभाग अधीन पशुओं का उपचार करना	(i)	उल्लू, बाज, चील तथा उकाब	2
14. पत्ते झाड़ने वाले वृक्ष	(ii)	वेटरेनरी अफसर	2
15. चूहे खाने वाले मित्र पक्षी	(iii)	पतझड़ी वृक्ष	2

भाग - V

निम्न प्रश्नों के उत्तर 20-30 शब्दों में दें :

16. पंजाब कृषि विश्वविद्यालय कौन-कौन से तीन मुख्य काम करती है ? 3
- अथवा
- लेजर लेवलर (कंप्यूटर कराहे) से जमीन समतल करने के क्या लाभ हैं ? 3
17. गेहूँ की बुआई के समय अधिक गर्मी होने से क्या नुकसान होता है ? 3
- अथवा
- पनीरी (पौध) लगा कर उगाई जाने वाली सर्दी ऋतु की सब्जियों के नाम लिखो। 3
18. खेतों के किनारों पर लगाए जाने वाले वृक्ष कैसे होने चाहिए ? 3
- अथवा
- भोजन सुरक्षा अधिनियम में मुख्य प्रावधान क्या है ? 3
19. हल्दी का उपयोग कहाँ-कहाँ किया जाता है ? 3
- अथवा
- नरमे की फसल के कोई तीन अनुवांशिक (पुश्तैनी) गुण लिखो। 3

भाग - VI

निम्न प्रश्नों के उत्तर 30-40 शब्दों में दें :

20. फल तोड़ते समय कौन-कौन सी चार मुख्य बातों का ध्यान रखना चाहिए ? 4
- अथवा
- पंजाब कृषि विश्वविद्यालय द्वारा सबसे पहले विकसित की गयी कोई चार किफायती कृषि तकनीकों के नाम लिखो। 4
21. कठफोड़े की पहचान के कोई चार लक्षण लिखो। 4
- अथवा
- इकनॉमिक थ्रेशहोल्ड से क्या अभिप्राय है ? 4

(English Version)**Note :**

- (i) You must write the subject code / paper code **35-H/A** in the box provided on the title page of your answer-book.
- (ii) Make sure that the answer-book contains 26 pages (including title page) and are properly serialied as soon as you receive it.
- (iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.
- (iv) No extra sheet with be given. Write answer to the point. Do not strike the written answer.
- (v) Draw a line at the end of the answer to each question.

Part - I

Choose right answer of following multiple-choice questions given below:

1. Which organization has the unique reputation of being the largest co-operative in the field of fertilizers of the world?
(a) IFFCO	(b) KRIBHCO	
(c) NFL	(d) MARKFED	2
2. In which crop Phalaris minor (*Gullidanda*) weed grows?
(a) Wheat	(b) Paddy	
(c) Cotton	(d) Maize	2
3. Which trees are grown in Punjab for commercial agro forestry?
(a) Eucalyptus and Poplar	(b) Ashvattha (Peepal) and Banyan	
(c) Khejri and Babool	(d) Sukhchain and Teakwood	2
4. Which enterprise is adopted to get eggs and meat?
(a) Dairy farming	(b) Beekeeping	
(c) Mushroom cultivation	(d) Poultry farming	2

Part - II

Fill in the blanks by choosing the right words in brackets:

5. PAU organizes *Kisan Melas* for *rabi* season in ..... month. (September / March) 2
6. .... is sown by direct sowing. (Carrot / Onion) 2
7. The raw material for the rice industry depends on ..... (maize / paddy) 2
8. Green revolution commenced due to sown of ..... height varieties of the Mexican wheat. (long / dwarf) 2

Part - III

State True or False from the following statements:

9. Leguminous crops collect phosphorus from the air to fixation in soil. 2
10. *Alphonso* is the improved variety of mango. 2

11. The green revolution commenced due to increase in milk production in the India. 2
12. PAU *doots* act as a bridge between agricultural experts and farmers through mobile phones and the Internet. 2

Part - IV

Match the correct column '1' to column '2':

Column '1'	Column '2'	
13. Treatment of animals under Animal Husbandry Deptt.	(i) Owl, falcon, eagle and kite	2
14. Plants that shed their leaves	(ii) Veterinary Officer	2
15. Rodent eating beneficial birds	(iii) Deciduous Plants	2

Part - V

Answer the following questions in about 20-30 words:

16. Write three main functions done by Punjab Agricultural University? 3
- Or
- What are the advantages of leveling the land with laser leveler? 3
17. What is the loss due to excess heat during the sowing of wheat? 3
- Or
- Write down the names of vegetables of winter-season sown by transplanting. 3
18. How should the trees be planted on the boundaries of fields? 3
- Or
- What is the main provision in the Food Security Act? 3
19. Where all is turmeric used? 3
- Or
- Write any three hereditary and yield contributory traits of cotton plants. 3

Part - VI

Answer the following questions in about 30-40 words:

20. What four main points should be kept in mind while harvesting the fruits? 4
- Or
- Write the names of any four resource conservation technologies developed by Punjab Agricultural University. 4
21. Write any four identification signs of the hoopoe. 4
- Or
- What do you mean by economic threshold? 4

*****